

28/8/2014

Oikeusministeriö
Oikeushallinto-osasto

LAUSUNTO OM 6/33/2013, OM 005:00 2013

LAUSUNTO TYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ OM 25 /2014

1. Oikeusaputoiminnan ja edunvalvontapalveluiden eriyttäminen omiksi toimistoikseen

Todetaan, että edunvalvontapalveluiden siirtyminen valtion vastattavaksi tapahtui viisi vuotta sitten nopeassa tahdissa. Toimitilojen hankkiminen uuteen toimintaan sekä edunvalvonnalle sopivien ohjelmistojen valinta ja kehittäminen, veivät resurssit organisaation kehittämislle. Kuluneiden viiden vuoden aikana oikeusapu ja edunvalvonta on yhdistetty osassa virastoista toimitilojen osalta sekä asiakaspalvelutoiminnassa.

Johtava edunvalvoja on varsin syrjäisessä asemassa valtion organisaatiossa johtamiskoulutuksesta ja kokemuksesta huolimatta. Itä-Uudenmaan oikeusaputoimistossa on tullut esille kysymys, voisiko vahvan asiantuntemuksen omaava johtava edunvalvoja toimia johtavan oikeusavustajan sijaisena. Johtava oikeusavustaja ja johtava edunvalvoja johtavat tällä hetkellä suuria yksiköitä kumpikin tahollaan. Heille on annettu johtamiskoulutus, jonka ulkopuolelle ovat jääneet johtavien oikeusavustajien sijaiset sekä johtavien edunvalvojien sijaiset. Todetaan, että johtavien oikeusavustajien ja johtavien edunvalvojien sijaistukset ovat kuitenkin lyhytaikaisia ja kohdistuvat pääosin vuosilomiin.

Vastuullisten tiimien muodostaminen henkilökuntamäärän ollessa 20 tai yli vastaisi tuomioistuimessa käytettyä käytäntöä tiimityöskentelystä. Katsotaan, että vastuulliset tiimit olisivat parempi järjestelmä suurien henkilöstömäärien johtamisessa, kuin että hallintosihteeri toimisi sihteereiden esimiehenä. Sekä oikeusavussa että edunvalvonnassa toimitaan työpareina ja työparit erikoistuneimpana tiiminä. Tiimin vetäjällä on asiantuntemus sekä töiden sisällöstä että töiden organisoinnin toteuttamisesta. Johtava oikeusavustaja toimisi edelleen suurissa yksiköissä oikeusapusihteerien esimiehenä ja johtava edunvalvoja edunvalvontasihteerien esimiehenä.

28/8/2014

Mitä tulee esteellisyyskysymykseen oikeusavun ja edunvalvonnan välillä, niin oikeusavun ja edunvalvonnan eriyttäminen ei tuo radikaalia muutosta, koska pienempien yksiköiden osalta toimipaikassa on yhteinen toimitila edunvalvon-
nalla ja oikeusavulla ja henkilöstö on juuri sopeutettu toimimaan yhdessä asiakaspalvelu tilanteissa.

Itä-Uudenmaan oikeusaputoimiston Porvoon yksikössä työskentelee tällä hetkellä 8 edunvalvonnan virkamiestä ja 2 oikeusavun virkamiestä. Mikäli esteellisyysden takia toiminnot eriytetään, joudutaan siirtämään oikeusavun Porvoon yksikkö Vantaalle, koska kahden henkilön yksikkö ei pysty palvelemaan asiakkaita siinä määrin kuin olisi tarpeellista.

Johtamisen kannalta edunvalvonnan ja oikeusavun eriyttäminen vapauttaa resursseja johtavalle julkiselle oikeusavustajalle asianajotyöhön, mutta vie toisaalta resursseja johtavalta edunvalvojalta enemmän johtamistyöhön.

Todetaan, että Itä- Uudenmaan oikeusaputoimistossa hallintosihteeri on hoitanut sekä edunvalvonnan että oikeusavun hallinnolliset asiat.

2. Kahdeksan oikeusapupiirin muodostaminen

Itä-Uudenmaan oikeusaputoimisto ei näe rakentavaksi erottaa Helsingin oikeusaputoimistoa Uudenmaan muista oikeusaputoimistoista. Toimistot sijaitsevat pääkaupunkiseudulla lähellä toisiaan ja johtaminen pitäisi näillä lähialueilla toimivien oikeusaputoimistojen osalta olla yhtenäistä, koska asiakkaat liikkuvat Helsingin sekä kolmen muun Uudenmaan oikeusaputoimiston välillä.

3. Kuuden oikeusapupiirin muodostaminen

Itä-Uudenmaan oikeusaputoimisto katsoo, että esitys kuuden oikeusapupiirin muodostamisesta on paras esitetyistä vaihtoehtoista. Työryhmän esitys siitä, että kuuden oikeusapupiirin johtajat keskittyisivät lähtökohtaisesti johtamis-, kehittämis- ja hallintotehtäviin on hyvä vaihtoehto. Kolmen henkilön johtotiimi on nähdäksemme liian pieni.

Itä-Uudenmaan oikeusaputoimisto katsoo, että kuuden oikeusapupiirin muodostaminen edellyttäisi kolmea henkilöä suuremman hallintoyksikön. Esitetään, että johtotiimiin siirtyisivät kaikki tällä hetkellä viroissa toimivat hallintosihteerit, jolloin todellisuudessa hallinto siirtyisi keskitetysti oikeusapu- ja edunvalvonta toimiston johtajalle. Työryhmä ei ole nähdäksemme huomionnut sitä, kuinka paljon hallintosihteerit hoitavat kussakin virastossa hallintoa. Mikäli laskujen hyväksymiset, budjettiasiat, nimittämisasiat, erilaisten valtuuksien myöntämiset yms. siirtyvät ns. hallintoyksikköön niin johtavilta edunvalvojilta ja johtavilta oikeusavustajilta poistuu huomattava osa työtehtävistä, jolloin he voivat keskittyä edunvalvontatyöhön ja asianajotyöhön.

28/8/2014

Johtavan oikeusavustajan ja johtavan edunvalvojan toiminnan keskittyessä substanssityöhön ja johtamisen ollessa tosiasiasa vain lähiesimiehenä toimimista asiamääriä sekä päämiesmääriä voidaan lisätä.

Johtamista voitaisiin delegoida henkilöstölle yli 20 henkilön yksiköissä. Vastuuta jaettaisiin tiimien vetäjille, mikä osaltaan sitouttaisi henkilöstöä enemmän kehittämistyöhön.

Oikeusapupiirin johtajan toimiessa johtavien oikeusavustajien todellisena esimiehenä voitaisiin yhtenäisiä toimintatapoja kehittää.

Miinuksena työryhmä on todennut, että oikeusapupiirin johtavan aika kuluisi valtaosin hallinto- ja johtotehtäviin, jolloin hän etääntyisi käytännön työstä. Tämä on varmaankin jo tällä hetkellä tapahtunut ja on voimakkaasti tapahtumassa myöskin johtavan julkisen oikeusavustajan osalta. Mikäli johtava julkinen oikeusavustaja on pitkään suuren henkilöstömäärän johtajana eli edunvalvonnan ja oikeusavun kuulussa hänen vastuualueeseensa, niin myös hän etääntyy käytännön työtehtävistä. Toisena miinuksena on katsottu, että hallintotehtävät jäisivät ehdotetussa mallissa todellisuudessa toimistoille, mutta nähdäksemme tämä voidaan välttää sillä, että hallintosihteerit siirretään kokonaisuudessaan hallintoyksikköön. Yksi henkilö pystyy kyllä ohjaamaan ja delegoimaan suurempaakin hallintosihteerimäärää kuin kahta. Hallintosihteerit ovat tällä hetkellä toiminnassaan jo hyvin itsenäisiä. Hallintosihteerit voisivat erikoistua hoitamaan vain tiettyjä osa-alueita, jolloin myöskin heidän asiantuntemuksena kasvaisi.

4. Tehtäväkuvat eriytettäessä, oikeusapu ja edunvalvonta kuuden ja kahdeksan oikeusapu- ja edunvalvontapiirin mallissa.

Oikeusavun ja edunvalvontapiirien johtajilla on jo perinne hiippojen johtamistyöhön, jolloin tällainen yhteistyö varmaan jatkuisi edelleen menestyksekkäästi.

Hallintosihteerien määrän osalta viitataan edelliseen kappaleeseen, jossa katsotaan, että hallintosihteerien määrä pitäisi säilyttää edelleen samana, mutta siirtää heidät johtamisyksikköön. Budjetin kuuluminen oikeusapu- ja edunvalvontapiirien johtavalle on nähdäksemme hyvä järjestely. Tarkastellessamme oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtajan tehtäviä, kiinnitti huomiota johtajan tehtävä hyväksyä laskut, joka ei mielestämme kuulu tämän tason johtajalle. Mikäli hallintosihteereitä olisi useita, voitaisiin laskujen hyväksyminen delegoida joillekin heistä..

Oikeusapu- ja edunvalvontapiirin hallintosihteerien tehtäväkuva on niin laaja, ettei sitä ole mahdollista hoitaa kahden henkilön toimesta. Oikeusaputoimiston johtavan julkisen oikeusavustajalle esitetyt tehtävät ovat toimenkuvan mukaiset.

28/8/2014

Oikeusaputoimiston ja edunvalvontatoimiston hallintosihteerin tehtäviksi on esitetty, että hallintosihteeri toimisi lähi- tai tiimiesimiehenä kansliahenkilökunnalle. Kansliahenkilökunta viittaa tuomioistuin käytäntöihin, jotka eivät vastaa oikeusapusihteerien ja edunvalvontasihteerien toimenkuvia. Toimenkuvat hallintosihteerillä on jo niin eriytyneet, siihen mitä oikeusapusihteeri tai edunvalvontasihteeri tekee. Emme katso esitettyä esimiesasemaa tarkoituksenmukaiseksi.

Koska näemme jaon kuuteen piiriin parhaaksi esitetyistä malleista ja myöskin työryhmä on tätä esittänyt, niin emme ota enemmälti kantaa muihin rakenne-malleihin.

Anja Laukkanen-Kuosmanen
johtava julkinen oikeusavustaja